

ΘΕΣΜΟΙ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Πέραν των όσων αναπτύσσονται στα προηγούμενα μέρη (πρώτο μέχρι τρίτο) στην Κ.Α. λειτουργούν ορισμένοι θεσμοί γενικής εφαρμογής. Θεσπίστηκαν, χρονικώς, πριν από το ν.2084/92, πριν δηλαδή, διαχωρισθούν οι ασφαλισμένοι σε "παλαιούς" και "νέους". Ωστόσο ισχύουν και στους "νέους", σύμφωνα με το άρθρ. 43 παρ. 2 του τελευταίου αυτού νόμου ένθα ορίζεται ότι για τους "νέους" ασφαλισμένους και "για τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα που δεν ρυθμίζονται ευθέως από το ν.2084/92, εξακολουθούν να ισχύουν οι υφιστάμενες γενικές διατάξεις". Κάποιοι από αυτούς δεν έχουν εφαρμογή στην επικουρική ασφάλιση και άλλοι δεν ισχύουν ιδίως στα εξ αυτών Ταμεία που λειτουργούν ως ΝΠΙΔ.

Οι θεσμοί αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

ΚΕΦ. XI.- ΙΣΟΔΥΝΑΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Όταν συνεστήθη το ΙΚΑ, ο νομοθέτης έλαβε ειδική μέριμνα για την τύχη των μέχρι τότε συνεστημένων Ταμείων κύριας ασφάλισης μισθωτών, αλλά και για τα ασφαλιστικά δικαιώματα των προσώπων που ασφαλιζόνταν σε αυτά (ν.6298/34 άρθρο 13). Η αυτή αρχή τηρήθηκε και με το μετέπειτα α.ν. 1846/51, με τον οποίο αναδιοργανώθηκε το ίδρυμα. Με αυτόν, άρθρο 5 παρ. 1 όπως ισχύει, πάντα τα υφιστάμενα (μέχρι 26.6.1951) οιασδήποτε μορφής Ταμεία, τα ασφαλιζοντα είτε αποκλειστικά, είτε εν μέρει μισθωτούς, εξακολουθούν να λειτουργούν και να διέπονται από τις ισχύουσες για καθένα διατάξεις. Τα ασφαλιζόμενα σε αυτά πρόσωπα απαλλάσσονται (εξαιρούνται) για την αυτή εργασία της ασφάλισης του ΙΚΑ για τον αντίστοιχο κλάδο ασφάλισης, "αδιαφόρως αν το οικείο Ταμείο χορηγεί άπασας ή μέρος μόνο των υπό του αντιστοιχού κλάδου του ΙΚΑ πραγματοποιούμενων κατηγοριών παροχών και του ύψους τούτων⁽¹⁾. Στη συνέχεια, η αυτή διάταξη διαλαμβάνει ότι τα Ταμεία αυτά, υποχρεούνται:

Τα μεν ασκούντα ασφάλιση ασθενείας, όπως χορηγούν από 1ης Ιανουαρίου 1952 τις αυτές τουλάχιστον καθ' ύψος, κατηγορίας και έκτασης παροχές, προς εκείνες τις οποίες θα χορηγεί εκάστοτε το ΙΚΑ με τους κλάδους ασθενείας και μητρότητας σε χρήμα και σε είδος. Τα δε ασκούντα ασφάλιση συντάξεων, όπως χορηγούν από της αυτής ως άνω ημερομηνίας ως Κατώτατα Όρια Συντάξεων (ΚΟΣ) τα υπό του ΙΚΑ προβλεπόμενα για κάθε κατηγορία δικαιουμένων (λόγω γήρατος, ατυχήματος, αναπηρίας και θανάτου). Η αδυναμία συμμόρφωσης των Ταμείων αυτών προς τις ως άνω εξομοιωτικές προς το ΙΚΑ παροχές, αποτελεί λόγο συγχώνευσης του Ταμείου στο Ίδρυμα. Τέτοιες συγχωνεύσεις έγιναν στο παρελθόν σε 10 Ταμεία.

Διαπιστώθηκε με την πάροδο των ετών, εξαιτίας της κατ'επανάληψη τροποποίησης της ασφαλιστικής νομοθεσίας, η ανεπάρκεια των ως άνω ρυθμίσεων, ιδιαίτερος στις παροχές συντάξεων. Για το λόγο αυτό το 1978, χωρίς να θιγούν οι ανωτέρω διατάξεις, με το ν.825/78 άρθρο 12 ορίσθηκε ότι όλα τα Ταμεία ασφάλισης μισθωτών που λειτουργούσαν πριν από τη δημοσίευση του α.ν.1846/51 και τελούσαν το 1978 υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών (σήμερα ΓΓΚΑ) υποχρεούνται από 1.1.1981:

α) Όπως παρέχουν στους συνταξιούχους τους ως κατώτατα ποσό συντάξεων τα υπό του ΙΚΑ παρεχόμενα κατά κατηγορίες τοιαύτα.

β) Από της αυτής ημερομηνίας τα ανωτέρω Ταμεία, εφόσον οι ασφαλιστικές εισφορές με τους τυχόν κοινωνικούς πόρους του κλάδου συντάξεως είναι ίσες τουλάχιστον προς αυτές του κλάδου συντάξεως του ΙΚΑ (βλ. αυτές στο Κεφ. Ι, παράγρ. Β/3) υποχρεούνται όπως παρέχουν στους μισθωτούς ασφαλισμένους τους, κατά κατηγορίες, τις αυτές τουλάχιστον καθ' ύψος και έκταση παροχές συντάξεων με εκείνες τις οποίες παρέχει εκάστοτε το ΙΚΑ στους ασφαλισμένους του υπό τις αυτές προϋποθέσεις.

Έτσι προέκυψε ο κανόνας της **ισοδύναμης ασφαλιστικής προστασίας** από όλα τα ειδικά Ταμεία κύριας ασφάλισης μισθωτών και στην περίπτωση μας από τα πέντε Ταμεία των Τραπεζοϋπαλλήλων αντίστοιχα για όλους τους κλάδους που καλύπτει το ΙΚΑ. Ο κανόνας αυτός δεν αποκλείει το ειδικό Ταμείο να απονέμει παροχές υψηλότερες εκείνων του ΙΚΑ ή με ευνοϊκότερες προϋποθέσεις.

Τυχόν αντίθετες Καταστατικές ρυθμίσεις, προϋπάρχουσες του έτους 1951 αλλά και επιγενόμενες αυτού με υπουργικές αποφάσεις, είναι ανίσχυρες (ΣτΕ 111/91, ΔΕΝ 1992 σ.353).

Από όσα γνωρίζουμε μόνο τα ΚΟΣ είναι ίσως η μοναδική παροχή που τηρείται από τα ειδικά Ταμεία. Κανένα από αυτά δεν χορηγεί σύνταξη σε ποσό κατώτερο από τα ΚΟΣ που χορηγεί το ΙΚΑ (Διοικ. Εφ. Αθ. 745/95, ΔΕΝ 1996 σ.367). Δεν αποκλείεται, όμως, τα Ταμεία αυτά να καθορίζουν ΚΟΣ μεγαλύτερα εκείνων του ΙΚΑ. Τέτοιες υπερβάσεις επιτρεπώς ισχύουν σε ειδικά Ταμεία.

Άλλως έχει η Τρίτη, από τις ανωτέρω, περίπτωση. Με την αντίστοιχη διάταξη δεν πρόκειται για την εξασφάλιση των ΚΟΣ, αλλά για εξίσωση σε όλη την έκταση και το περιεχόμενο των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των ασφαλισμένων των ειδικών Ταμείων μισθωτών με τους ασφαλισμένους του ΙΚΑ (ΣτΕ 2553/91, Διοικ. Πρωτ. Αθ. 5750/90). Ίσως να γεννηθεί η απορία ως προς τη χρησιμότητα του κανόνα που προκύπτει από τις ως άνω διατάξεις, αφού στη συνειδητή των ασφαλισμένων είναι εμπεδωμένη η αντίληψη ότι οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του ΙΚΑ είναι αυστηρότερες εκείνων των ειδικών Ταμείων. Δεν είναι όμως έτσι. Υπάρχουν ειδικές περιπτώσεις που οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του Ίδρυματος είναι ευνοϊκότερες των άλλων Ταμείων. Λίγα παραδείγματα θα μας πείσουν για του λόγου το αληθές:

ΠΡΩΤΟ. Από συγκεκριμένο ειδικό Ταμείο η μητέρα με ανήλικο παιδί δικαιούται σύνταξη με 20ετή ασφάλιση (6000 ΗΕ) και ηλικία 42 έως 44,5 ετών και αν το δικαίωμα θεμελιώνεται μετά την 1.1.98, ηλικία 50 ετών. Από το ΙΚΑ, στη μητέρα με ανήλικο παιδί απονέμεται σύνταξη από το 50ό έτος της ηλικίας της με χρόνο ασφάλισης 5500 ΗΕ (έτη 18 και 4 μήνες). Συνεπώς, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η κατά τα ως άνω μητέρα ασφαλισμένη στο Ειδικό Ταμείο, ηλικίας 50 ετών, που δεν έχει 20ετή ασφάλιση, έχει όμως 18ετή και 4 μήνες, δικαιούται σύνταξης από το Ειδικό Ταμείο με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο ΙΚΑ.

ΔΕΥΤΕΡΟ. Σύνταξη λόγω αναπηρίας απονέμεται από το ΙΚΑ ανάλογα με το βαθμό αναπηρίας και το σύνολο της ασφάλισης (πλήρη, μερική τύπου Α', μερική τύπου Β').

Η μερική τύπου Β' δεν απαντάται σε όλα τα ειδικά Ταμεία. Υπάρχουσα όμως σε συγκεκριμένο ασφαλισμένο, είναι θεμελιωτική δικαιώματος και από το ειδικό Ταμείο, έστω και αν η νομοθεσία αυτού δεν προβλέπει την παροχή (ΣΤΕ 2553/91).

ΤΡΙΤΟ. Η γυναίκα χωρίς ανήλικο παιδί, η οποία υπήχθη για πρώτη φορά στην ασφάλιση από 1.1.1983 έως 31.12.1992, ασφαλιζόμενη σε ειδικό Ταμείο, δικαιούται σύνταξης από αυτό με 35ετή ασφάλιση και ηλικία 58 ετών.

Το ΙΚΑ στη γυναίκα της κατηγορίας αυτής απονέμει σύνταξη πλήρη στο 57ο έτος της ηλικίας με 10000 ΗΕ (έτη 33 και μήνες 4). Χρήση του δικαιώματος αυτού μπορεί να κάνει και στο Ταμείο της.

Σε όλες τις περιπτώσεις αυτές, ο ασφαλισμένος έχει έναντι του ειδικού Ταμείου αγωγή αξίωση, θεμελιούμενη κατά ρητή του α.ν. 1846/51 άρθρο 5 παρ. 1 πρόβλεψη, στις διατάξεις του νόμου αυτού και των Κανονισμών του ΙΚΑ, όπως εκάστοτε ισχύουν (ΣΤΕ 3600/88, ΔΕΝ 1990 σ. 368), θεωρουμένων αυτοδικαίως και ως διατάξεων της διέπουσας τα οικεία ειδικά Ταμεία νομοθεσίας. Περαιτέρω η αυτή διάταξη ορίζει ότι η άρνηση χορήγησης των ανωτέρω παροχών εγείρει τη διαδικασία συγχώνευσης του ειδικού Ταμείου στο ΙΚΑ.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΦ. XI.-

(1) Βλ. και Κεφ. Ι, παράγρ. Β/1.

ΚΕΦ. XII.- ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ (Δ.Α.)

Η διαδοχική υπαγωγή του υπό συνταξιοδότηση σε πολλούς ομοειδείς φορείς κατά το διάστημα του ασφαλιστικού βίου του, αποτελεί σύνηθες φαινόμενο, λόγω του κατακερματισμού της ασφάλισης σε πολλά Ταμεία. Για να μη χάνεται από την αιτία αυτή χρόνος ασφάλισης, αναπτύχθηκε ειδικό σύστημα⁽¹⁾, ώστε ο φορέας που απονέμει τη σύνταξη να προσμετρά και το χρόνο ασφάλισης που διανύθηκε σε άλλους φορείς εφόσον τούτο το ζητήσει ο ασφαλισμένος.

Η τελευταία αυτή δυνατότητα παρέχει την ευχέρεια στον ενδιαφερόμενο να ασκήσει το δικαίωμα σε σύνταξη αυτοτελώς έναντι ενός εκάστου φορέα στον οποίο ασφαλίσθηκε διαδοχικά, εάν, βεβαίως, συντρέχουν σε ένα έκαστο οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

Α' Πεδίου εφαρμογής.

Για την εφαρμογή της Δ.Α. ο νόμος προσδιορίζει εκείνους τους φορείς που ασφαλίζουν είτε μισθωτούς είτε αυτοτελώς εργαζόμενα πρόσωπα, αδιαφόρως Υπουργείου υπό την εποπτεία του οποίου υπάγονται. Εξυπνοείται βεβαίως ότι ο θεσμός εφαρμόζεται σε Ελληνικούς φορείς και όχι αλλοδαπούς (ΣΤΕ 4022/87). Στο Δημόσιο η Δ.Α. εφαρμόζεται στους δημοσίους υπαλλήλους (πολιτικούς και στρατιωτικούς) οι οποίοι προσλήφθηκαν ή κατατάχθηκαν σε αυτό από 1.1.1983 και εφεξής⁽²⁾. Όσοι έχουν προϋπηρεσία στο Δημόσιο πριν από την 1.1.1983 μπορούν να μεταφέρουν τον αντίστοιχο χρόνο στην κοινή Κ.Α., σύμφωνα με το άρθρ. 85 του κώδικα πολιτικών και στρατιωτικών συντάξεων (ν.1405/83 άρθρ. 47) περί των οποίων το επόμενο Κεφ. XIII.-

Τα ως άνω εφαρμόζονται και για χρόνο ασφάλισης σε συγχωνευθέντα, σε άλλους φορείς ή το Δημόσιο, Ταμεία. Υπόχρεος Οργανισμός για τη μεταφορά του χρόνου της τριαύτης ασφάλισης είναι εκείνος στον οποίο επήλθε η συγχώνευση.

Όσον αφορά στην επικουρική ασφάλιση ο θεσμός τυγχάνει εφαρμογής σε ευρύτερο φάσμα Ταμείων. Το ν.δ.4202/61 άρθρ. 7, όπως αντικαταστάθηκε με το ν.1405/83 άρθρο 12, θεωρεί ως Οργανισμούς Επικουρικής Ασφάλισης, υποκείμενους στους κανόνες της Δ.Α., όλα τα Ν.Π.Δ.Δ. που χορηγούν περιοδικές παροχές βοηθήματα ή μερίσματα, ως και κάθε άλλον Οργανισμό που χορηγεί τέτοιες παροχές, ανεξάρτητα από την ονομασία και τη νομική του μορφή, εφόσον τα έσοδά του από εργοδοτικές εισφορές, κοινωνικών πόρους και άλλη επιχορήγηση, υπερβαίνουν τα έσοδα από τις εισφορές των ασφαλισμένων. Με τις διατάξεις αυτές επιδιώκεται η υπαγωγή στη Δ.Α. των ασφαλισμένων τόσο των Ταμείων που λειτουργούν ως Ν.Π.Δ.Δ. (Κρατικά Ταμεία), όσο και αυτών που λειτουργούν ως Ν.Π.Ι.Δ. (π.χ. Αλληλοβοηθητικά Ταμεία, Λογαριασμοί Επικούρησης, Ταμεία Αυτασφάλισης κ.α.) βλ. Α.Π. 702/90, 797/90, 706/91, 1638/91.

Με την έννοια αυτή στη Δ.Α. υπάγονται και το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (πρώην Ταμεία Αρωγής), ΜΤΠΥ και τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας (ΣΤΕ 3402/75, 1147/77, 1449/77, 3956/77,

Δοθέντος ότι οι διατάξεις της Δ.Α. σκοπούν στην προστασία των μισθωτών και αυτών που ασκούν αυτοτελή ή ελεύθερα επαγγέλματα, κρίθηκε από τη νομολογία ότι δεν εφαρμόζονται σε πρόσωπα που ασφαρίζονται ως ασκούντα ειδικά καθήκοντα μη προσδίδοντα τις εν λόγω ιδιότητες, όπως είναι οι βουλευτές (ΣΤΕ 151/68, 2335/87), οι εκπρόσωποι εργατικών επαγγελματικών οργανώσεων από ασφάλιση στο τ. ΤΕΑΕΥΕΕΟ (ΣΤΕ 2273/71), διοικητές και υποδιοικητές Τραπεζών (ΣΤΕ 1359/78).

Πάντως, επί διαδοχικής ασφαλίσεως ο φορέας που απονέμει τη σύνταξη προσδιορίζεται ευθέως από το νόμο κατά τα κατωτέρω και δεν αποτελεί αντικείμενο επιλογής του κάθε ενδιαφερομένου.

Τέλος, το σύστημα διακρίνεται για την απλότητα της διαδικασίας διακανονισμού των μεταξύ των ασφαλιστικών Οργανισμών χρηματικών λογαριασμών χωρίς επιβάρυνση των ασφαλισμένων (ν.1405/83, άρθρ. 10 παρ. 4 και 12 όπως τροποποιήθηκαν και άρθρ. 11 παρ. 5 και 7).

Β' Αρμόδιος Φορέας.

Το αίτημα για συνταξιοδότηση από οποιαδήποτε αιτία υποβάλλεται στον τελευταίο φορέα ασφάλισης, αδιαφόρως της διάρκειας ασφάλισης σε αυτόν. Η υποβολή της αίτησης συνιστά άσκηση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και έναντι όλων των φορέων στους οποίους ασφαλίσθηκε διαδοχικά ο αιτών (ΣΤΕ: 2427/71, 133/74, 3851/79, 2640/80, 828/85, 3352/85, 152/90). Συνεπώς εάν στον τελευταίο φορέα δεν θεμελιώνεται δικαίωμα, δεν καθίσταται δηλαδή ο τελευταίος φορέας και "φορέας απονομής σύνταξης", η αυτή αίτηση είναι θεμελιωτική ομοίου δικαιώματος από τον άλλο Φορέα.

1.-Φορέας απονομής σύνταξης.

Ο κατά τα ως άνω "τελευταίος Φορέας" για να είναι και ο φορέας απονομής σύνταξης λόγω γήρατος πρέπει ο αιτών σύνταξη να έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση αυτού πέντε (5) ολόκληρα έτη ασφάλισης ή 1.500 ΗΕ εκ των οποίων όμως 20 μήνες ασφάλισης ή 500 ΗΕ αντίστοιχα, κατά την τελευταία 5ετία πριν από τη διακοπή της απασχόλησης ή την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση και να έχει τις προϋποθέσεις του φορέα αυτού.

Ως χρόνος ασφάλισης, για τη συμπλήρωση της ανωτέρω προϋπόθεσης, λαμβάνεται υπόψη ο διανυθείς στην ασφάλιση του κλάδου συντάξεως αυτού, είτε από υποχρεωτική ασφάλιση, είτε από προαιρετική τοιαύτη, είτε από αναγνώριση.

Ο φορέας αυτός, λοιπόν, θα επιληφθεί της αίτησης για σύνταξη και θα ερευνήσει:

α) Κατ'αρχήν αν ο αιτούμενος σύνταξη έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλισή του την πιο πάνω 5ετία ή τις 1500 Ημέρες Εργασίας (ΗΕ). Εάν τυχόν τα πέντε χρόνια ασφάλισης, ή, για το ακριβέστερο, 40 μήνες ασφάλισης ή οι 1500 ΗΕ, έχουν διανυθεί στον τελευταίο φορέα στο απώτερο παρελθόν δεν είναι αναγκαίο να διανυθεί νέα πενταετής ασφάλιση σε αυτό. Στην περίπτωση αυτή αρκεί μόνο 20 μηνών νέα ασφάλιση ή 500 ΗΕ στην τελευταία πενταετία για να συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις.

β) Ανεξάρτητα από τη συνδρομή των προϋποθέσεων του στοιχ. α' ανωτέρω, ο τελευταίος φορέας υποχρεούται να ερευνήσει ακόμη αν ο αιτών τη σύνταξη έχει συμπληρώσει το κατά τη νομοθεσία του όριο ηλικίας για σύνταξη γήρατος, όπου προβλέπεται τέτοιο όριο.

γ) Αν συντρέχουν οι πιο πάνω α' και β' προϋποθέσεις η έρευνα στρέφεται και για διαπίστωση της ύπαρξης Συντάξιμης Υπηρεσίας (Σ.Υ.), προσμετρούμενης και της ασφάλισης που διανύθηκε σε άλλο ομοειδή φορέα.

Συντρεχουσών όλων των προεκτεθεισών προϋποθέσεων, ο τελευταίος φορέας απονέμει τη σύνταξη. Προηγουμένως όμως θα αλληλογραφήσει με τους άλλους φορείς στους οποίους ασφαλίσθηκε ο αιτών τη σύνταξη για επιβεβαίωση του επικαλούμενου χρόνου, για προσδιορισμό του ποσού της σύνταξης που αναλογεί στην ασφάλιση αυτή όπου τούτο απαιτείται και τη χρονολογία έναρξης της αναλογίας αυτής.

Στη περίπτωση που λείπει έστω και μία από τις προϋποθέσεις αυτές απορρίπτεται το αίτημα από τον τελευταίο φορέα. Και εάν μεν η απόρριψη στηρίζεται στην έλλειψη της προϋπόθεσης του στοιχ. β' ανωτέρω, δηλαδή δεν έχει συμπληρώσει στον τελευταίο φορέα το όριο ηλικίας, που απαιτείται κατά τη νομοθεσία του, η υπόθεση παραμένει στον φορέα αυτό και μόνο ένσταση ή προσφυγή στο Διοικητικό Πρωτοδικείο κατ'αυτής συγχωρείται προς απόδειξη του αντιθέτου. Με τον τρόπο αυτό ο νομοθέτης θέλει να αποφύγει τις συμπαιγνίες σε βάρους της Κ.Α. Καθιστά τον τελευταίο φορέα πηγή του δικαιώματος σε σύνταξη λόγω γήρατος με τη Δ.Α., και όχι μέσω εξασφάλισης, δι'αυτού, της εν λόγω παροχής από άλλο φορέα.

Εάν η απόρριψη του αιτήματος για σύνταξη από τον τελευταίο φορέα στηρίζεται σε άλλη αιτία - διάφορη της ανωτέρω- ο σχετικός φάκελος με την απορριπτική απόφαση διαβιβάζεται σε προηγούμενο φορέα ασφάλισης, για να εξετασθεί υπ'αυτού η δυνατότητα συνταξιοδότησης.

2.-Προηγούμενοι Φορείς.

Υπόχρεος, κατά τα ανωτέρω, δεύτερος κατά σειρά Οργανισμός, είναι αυτός στον οποίο, μεταξύ άλλων,

πραγματοποιήθηκε ο περισσότερος χρόνος ασφάλισης και όχι κατ'ανάγκη ο χρονικά προηγούμενος στον οποίο επήλθε ασφάλιση. Ο φορέας αυτός επιλαμβάνεται σχετικώς και απονέμει σύνταξη εφόσον ο συγκεκριμένος ασφαλισμένος.

Έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας που προβλέπει η νομοθεσία του.

Πληρούνται όλες οι λοιπές προϋποθέσεις προκειμένου για σύνταξη, προσμετρώντας στην ασφάλισή του και την ασφάλιση που διανύθηκε σε άλλους φορείς, χωρίς να απαιτείται ενεργός ασφαλιστικός δεσμός μεταξύ του Φορέα τούτου και του αιτούντος, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για σύνταξη (Α.Π. 1559/81, ΣτΕ 2259/82, 31/90, 2270/94).

Στην περίπτωση κατά την οποία ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και στο φορέα αυτό, το δικαίωμα κρίνεται από τους άλλους Οργανισμούς στους οποίους ασφαλίσθηκε, κατά φθίνουσα σειρά αριθμού ΗΕ ή ετών ασφαλίσεως, κατά την αυτή ως άνω διαδικασία, εκτός από τον τελευταίο φορέα.

Τέλος, αν δεν υπάρχουν άλλοι, τρίτοι, φορείς ή υπαρχόντων ο ασφαλισμένος δεν συγκεντρώνει σε κανέναν από αυτούς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, τότε ο τελευταίος φορέας καθίσταται και πάλιν αρμόδιος υπό τον όρο ότι η αρχική αίτηση απορρίφθηκε από αυτό από έλλειψη 5ετούς ασφάλισης ή 1500 ΗΕ και 20 μηνών ή 500 ΗΕ και με τις προϋποθέσεις ότι:

α) Έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλισή του 1000 ΗΕ ή 40 μήνες ασφάλιση από τις οποίες οι 300 ΗΕ ή 12 μήνες αντιστοίχως την τελευταία πενταετία προκειμένου για σύνταξη λόγω γήρατος ή αναπηρίας ή

β) έχει πραγματοποιήσει οποτεδήποτε 300 ΗΕ, προκειμένου για σύνταξη θανάτου.

Αν δεν συμπληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις ο ασφαλισμένος δεν συνταξιοδοτείται.

Γ' Μέθοδοι υπολογισμού σύνταξης⁽³⁾

Στη διαδοχική ασφάλιση δύο είναι οι μέθοδοι υπολογισμού της σύνταξης:

Η **πρώτη** εφαρμόζεται σε πρόσωπα που ασφαλίσθηκαν διαδοχικά μέχρι 31.12.1978, σε Οργανισμούς με μία και την αυτή ιδιότητα. Π.χ. άλλαξαν φορέα ασφάλισης μέχρι την ως άνω ημερομηνία ως μισθωτοί (ΙΚΑ, ΤΑΠΕ, Ταμεία Τραπεζών, ΤΑΠ-ΟΤΕ, Ταμεία Τύπου, ΤΑΥΣΟ κλπ.) ή ως αυτοτελώς απασχολούμενοι (ΤΕΒΕ, ΤΑΕ, Τ. Νομικών κλπ.) ν.1405/83 άρθρο 10 όπως ισχύει.

Επίσης η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται και σε εκείνους που άλλαξαν φορέα ασφαλίσεως και μετά και μέχρι την 24.12.1997 αλλά παρέμειναν στον αυτό εργοδότη (ν: 2556/97 άρθρ. 15 παρ. 2).

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή ο απονέμων τη σύνταξη Οργανισμός υπολογίζει το ποσό της σύνταξης, συμπεριλαμβανομένων και των πάσης φύσεως προσαυξήσεων, κατά τη νομοθεσία που το διέπει, συνυπολογίζοντας, τόσο για τη θεμελίωση του δικαιώματος όσο και για τον υπολογισμό του ποσού αυτής και το χρόνο ασφάλισης που διανύθηκε σε άλλους Οργανισμούς και θεωρώντας αυτόν ως διανυθέντα στην ασφάλισή του, αποκλειόμενης κάθε διαφοροποίησης του χρόνου τούτου (ΣτΕ 1443/72). Το ποσό της σύνταξης που προκύπτει καταβάλλεται αυτοούσιο από της έναρξης της συνταξιοδότησης.

Η **δεύτερη** μέθοδος εφαρμόζεται σε πρόσωπα που δεν εμπίπτουν στην ανωτέρω πρώτη μέθοδο (εγκ. Υ.Κ.Υ. Β2/61, οικ. 2726/27.11.1978 και Β1/61 οικ. 1601/21.7.79).

Με τη μέθοδο αυτή, κάθε Οργανισμός στην ασφάλιση του οποίου υπήχθη διαδοχικά ο υπό συνταξιοδότηση θα απονείμει χωριστά σύνταξη, σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει, με βάση όμως, το συνολικό χρόνο διαδοχικής ασφάλισης και στη συνέχεια θα προσδιορίσει το τμήμα της σύνταξης που το βαρύνει κατά την αναλογία του χρόνου ασφάλισης σ'αυτόν, σε σχέση με το συνολικό χρόνο ασφάλισης σε όλους τους Οργανισμούς. Συγκεκριμένα το ΙΚΑ προκειμένου να καθορίσει το ποσό της σύνταξης τόσο όταν είναι ο απονέμων τη σύνταξη φορέας, όσο και όταν καλείται να προσδιορίσει το ποσό της σύνταξης που του αναλογεί για ν'αποτελέσει τμήμα της σύνταξης που θα καταβάλλει ο απονέμων τη σύνταξη φορέας, λαμβάνει υπόψη τις αποδοχές της τελευταίας πενταετίας κατά την οποία χώρησε ασφάλιση στο ΙΚΑ, αναπροσαρμοσμένες (βλ. κατωτέρω) και όχι εκείνες που έλαβε ο ασφαλισμένος κατά την ασφάλισή του στον τελευταίο φορέα (ΣτΕ:1795/72 1922/88). Έτσι, στον υπάλληλο π.χ. της ΕΤΒΑ που θα εξέλθει σε σύνταξη από το ΤΑΠ-ΕΤΒΑ, με 35ετή ΣΥ πριν από τη συμπλήρωση του 58ου έτους της ηλικίας του, ύστερα από 10ετή ασφάλιση σε αυτό και 25ετή προηγούμενης στο ΙΚΑ, το Ίδρυμα θα απονείμει κατ'αρχήν σύνταξη 35ετίας, με βάση το μέσο όρο των αποδοχών της τελευταίας 5ετίας, της σε αυτό ασφάλισης, αναπροσαρμοσμένων, θα επιβαρυνθεί όμως με τα 25/35 του ποσού αυτής. Την αυτή διαδικασία θα ακολουθήσει και το ΤΑΠ-ΕΤΒΑ. Θα απονείμει σύνταξη 35ετίας, με βάση το Σ.Μ. του τελευταίου μήνα υπηρεσίας του, θα επιβαρυνθεί, όμως, με τα 10/35 του ποσού αυτής. Το άθροισμα των δύο ποσών αποτελεί το ύψος της σύνταξης που θα καταβάλλει το ΤΑΠ-ΕΤΒΑ, ως απονέμων τη σύνταξη Οργανισμός.

Από εκεί και πέρα εφαρμόζεται η νομοθεσία του Οργανισμού που απένειμε τη σύνταξη ως προς κάθε σχέση του συνταξιούχου με αυτόν (έναρξη καταβολής, ποσοστό μελλοντικών αυξήσεων, οικογενειακά βάρη, αναστολή της σύνταξης κλπ.).

Η αναπροσαρμογή από το ΙΚΑ των αποδοχών της τελευταίας πενταετίας σε αυτό, γίνεται με βάση το λόγο του τεκμαρτού ημερομισθίου της 15ης ασφαλιστικής κλάσης του Δεκεμβρίου του τελευταίου έτους πριν από την υποβολή της αίτησης, προς το τεκμαρτό ημερομισθίο της ίδιας ασφαλιστικής κλάσης του Δεκεμβρίου του έτους στο οποίο ανάγονται οι υπό αναπροσαρμογή αποδοχές (ν.1976/91, άρθρο 13 παρ. 1). Με δεδομένο ότι κατ'έτος έχουμε αύξηση των τεκμαρτών ημερομισθίων των ασφαλιστικών κλάσεων του ΙΚΑ κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, καταδηλούται ότι δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε τους συντελεστές αναπροσαρμογής των αποδοχών της απώτερης, για καθένα, πενταετίας.

Συμπεραίνεται λοιπόν ότι το ποσό της σύνταξης που θα προκύψει από κάθε φορέα, στο μέλλον δεν είναι δυνατό να το προκαθορίσει κανείς. Θα εξαρτηθεί από τη δυναμική της αύξησης των αποδοχών ενός εκάστου των μισθών και τεκμαρτών ημερομισθίων των ασφαλιστικών κλάσεων του ΙΚΑ και τα λοιπά στοιχεία που προσδιορίζουν το ύψος των συντάξεων αμφότερων των Ταμείων, ΙΚΑ και ΤΑΠ-ΕΤΒΑ.

Δ' Έναρξη επιβάρυνσης συμμετέχοντος Οργανισμού⁽⁴⁾.

Στο δικαίωμα της σύνταξης από Δ.Α. υπεισέρχεται ένας παράγοντας, ο οποίος προσδιορίζει πότε το ποσό της σύνταξης του συμμετέχοντος Οργανισμού θα καταβάλλεται στο συνταξιούχο από τον Οργανισμό που απένειμε τη σύνταξη και πότε ο δεύτερος αυτός Οργανισμός θα έχει οικονομικές αξιώσεις από τον πρώτο.

Το δίλημμα έθεσε ο ν.2084/92 με το άρθρο 69. Η διάταξη αυτή καταλαμβάνει μόνο αυτούς που emπίπτουν στην προαναφερθείσα **δεύτερη μέθοδο** υπολογισμού της σύνταξης. Για να δώσουμε όμως την πλήρη εικόνα του προβλήματος που δημιούργησε η διάταξη αυτή πρέπει να δούμε το πρακτικό μέρος της εφαρμογής της, χρησιμοποιώντας το πιο πάνω παράδειγμα του συνταξιούχου που μεταφέρει στο ΤΑΠ-ΕΤΒΑ χρόνο ασφάλισης από το ΙΚΑ με τους κανόνες της Δ.Α., για τη συμπλήρωση της 35ετίας. Στην περίπτωση, λοιπόν, αυτή το ΤΑΠ-ΕΤΒΑ θα υπολογίσει και το χρόνο ασφάλισης του ΙΚΑ και θα απονείμει τη σύνταξη με βάση την όλη συντάξιμη υπηρεσία, αλλά θα καταβάλλει στο συνταξιούχο το ποσό που αναλογεί μόνο στο χρόνο ασφάλισής του, μέχρις ότου ο συνταξιούχος αυτός συμπληρώσει το όριο ηλικίας των 58 ετών που προβλέπει η νομοθεσία του ΙΚΑ για σύνταξη, οπότε θα αρχίσει να καταβάλλει και το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στην ασφάλιση τούτου ΙΚΑ.

Στην περίπτωση του ΙΚΑ, το οποίο απονέμει και σύνταξη μειωμένη, σε ηλικία μικρότερη της απαιτούμενης για πλήρη (βλ. Κεφ. ΙΙΙ. παράγρ. Α/3), καλείται ο ενδιαφερόμενος να δηλώσει εάν επιθυμεί να υπολογισθεί το ποσό της αναλογούσας σύνταξης με βάση τη μειωμένη αυτή σύνταξη.

Όταν δεν πρόκειται για σύνταξη 35ετίας, ποιό όριο ηλικίας λαμβάνεται υπόψη; Η διάταξη που προαναφέραμε κάνει λόγο για δύο όρια, το προβλεπόμενο από τη νομοθεσία του συμμετέχοντος Οργανισμού, που κυμαίνεται από φορέα σε φορέα, και του απαιτούμενου από τον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών (ΚΒΑΕ) του ΙΚΑ, που είναι το 55ο έτος ηλικίας για τις γυναίκες και το 60ό τοιούτο για τους άνδρες. Το αρμόδιο Υπουργείο ερμήνευσε τη διάταξη αυτή ως ακολούθως:

α) Οσάκις απονέμεται σύνταξη από Οργανισμό, του οποίου η νομοθεσία προβλέπει όριο ηλικίας μικρότερο από αυτό που προβλέπεται για τη συνταξιοδότηση ασφαλισμένων που υπάγονται στον ΚΒΑΕ, ο συμμετέχων Οργανισμός θα επιβαρυνθεί με το ποσό που αναλογεί στο χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλισή του, όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του ΙΚΑ για τη συνταξιοδότηση των υπαγομένων στον ΚΒΑΕ, αδιαφόρως αν ο συγκεκριμένος ασφαλισμένος διέπεται από τον ΚΒΑΕ και ανεξαρτήτως αν από τη νομοθεσία τη δική του προβλέπεται η συνταξιοδότηση σε μεγαλύτερο όριο ηλικίας.

Συνεπώς, στην περίπτωση του ΤΑΠ-ΕΤΒΑ που απονέμει σύνταξη στο 55ο έτος της ηλικίας για άνδρες με 25ετή Σ.Υ. (7500 ΗΕ) και το ΙΚΑ στο 65ο έτος, τότε το ποσό της συμμετοχής του Ιδρύματος θα χορηγηθεί όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει το 60ό έτος και όχι το 65ο που προβλέπεται από τη νομοθεσία του.

β) Τα ανωτέρω ισχύουν και μεταξύ Ταμείων επικουρικής ασφάλισης στα οποία η σύνταξη λόγω γήρατος συνδέεται με όρια ηλικίας. Όταν το δικαίωμα συναρτάται με τη συνταξιοδότηση από Φορέα κύριας ασφάλισης, όπως με το ΕΤΕΑΜ συμβαίνει (βλ. Κεφ. VIII παράγρ. Α/3), η διάταξη του άρθρ. 69 του ν.2084/92 που αναλύσαμε στην παρούσα παράγρ. Δ' δεν βρίσκει έδαφος εφαρμογής.

Υποσημειώσεις Κεφ. ΧΙΙ.-

Καθιδρύθηκε με το ν.δ.4202/61, το οποίο ισχύει όπως τροποποιήθηκε με τους: ν.4169/61 άρθρο 22 παρ. 8, ν.δ. 4435/64 άρθρο 11, ν.4476/65 άρθρο 33, ν.1390/73 άρθρο 6, ν.δ.468/74, ν.825/78 άρθρο 2 και 11 παρ. 2, ν.1085/80 άρθρο 40, ν.1140/81 άρθρο 11, ν.1405/83 άρθρο 9-12, ν.1539/85 άρθρο 4 παρ. 1,2 ν.1711/87 άρθρο 2 και 4, ν.1902/90 άρθρο 13-15, ν.2079/92 άρθρο 17, 18 παρ. 1,2,5, ν.2084/92 άρθρο 69, ν.2227/94 άρθρο 4 παρ. 4, ν.2320/95 άρθρο 5 παρ. 3 ν.2335/95 άρθρο 7 παρ. 2.

Βλ. ν.2084/92 άρθρο 17 παρ. 3 και άρθρο 20 παρ. 4, όπως αντικ. με το ν.2320/95 άρθρο 5 παρ. 3 και 7 και 8 αντίστοιχα).

Πληροφορούμεθα ότι ήδη (Σ/μβριος 2003) ετοιμάζεται νομοσχέδιο με το οποίο θα αλλάξουν οι εδώ περιγραφόμενες μέθοδοι υπολογισμού της σύνταξης.

Και η παράγραφος αυτή τελεί υπό αναθεώρηση (βλ. προηγούμενη υποσημείωση).

